

SN
July 10
IX-5112 a

HUNGARY

INDUSTRY

Mines

/1700/

/1706/a/2/

LABOR

Work Safety

/1900/

/1925/

PHONEY PROPAGANDA.

SOURCE VIENNA: A miner from KOMLO

DATE OF OBSERVATION: Until early June 1956.

ENGLISH SUMMARY: Source took a job in KOMLO on the basis of reports that working conditions were very good. He details the ways in which these reports proved to be mere propaganda, and how eventually he got into difficulties with mine authorities and fled to the West.

EVALUATION COMMENT: It appears from this report that work safety regulations are not adequately applied in the KOMLO mines. On the other hand, the fate of source confirms once more that the Regime treats with constant suspicion those who had left Hungary after the war and returned to the country after some years spent in the West.

The names given are UNCONFIRMED.

For more background material on the KOMLO mines please see VIENNA Item No. 1782/56 and MUNICH/B Item No. 4988/56

x x x

A propaganda

The Propaganda.

1954. elején még minden városban olvasható volt a plakátokon: "Csatlakozz hős bányászaink sorába! Adj több szemet hazádnak! Jöjj KOMLÓra bányásznak! Évenként negyven mázsa

/more/

ingyenes szénjárulék, családodnak otthon, munkaruha és 8.40 forintért napi háromszori kitűnő étkezés biztosítva van! Szerződési jutalom egy évre 600 forint. Mint egyszerű csillás is havi 1200-1800 forint keresetre tehetsz szert!"

Forrás is olvasta a plakátokat és mert éppen állás nélkül volt, 1954. májusában jelentkezett a DEBRECENI munkaközvetítő hivatalban, ahol elfogadták a jelentkezést és rendelkezésére bocsátották a pénzt, amivel KOMLÓra utazhatott.

A valóság.

The Reality.

Az első csalódás a lakás terén érte. KOMLÓra megérkezve közölték vele, hogy önálló lakásra legalább két évig kell várnia és azért legokosabb, ha családját ott hagyja, ahol eddig voltak. Erre azonban nem volt lehetősége, mert hiszen családjára már vele jött és egyébként sem állott szándékában családjától évekig különváltan élni. Ezért kénytelen volt családjával együtt egyenlőre szállodába lakni, ahol nyolc napra 300.- forintot kellett fizetnie. A 600 forint szerződési jutalmat csak a nyolcadik napon fizették ki és mikor ezt kézhez vette, ebből 300 forintot nyomban ki kellett fizetnie a szállodáért.

A hatodik nap után kapott az egyik legényszálló egyik szobájában egy sarokban helyet. Itt húzódott meg feleségével, négy éves kislányával és három hónapos kisfiával. A szobában rajtuk kívül még négy idegen személy lakott, akik nem voltak semmi figyelemmel a velük lakó gyerekekre. Későn jártak haza, lármát csaptak, szemeteltek, piszkot hagytak maguk után és loptak. Így laktak 1955. decemberéig, tehát több mint másfél évig. Csak ekkor sikerült társbérlelként beköltözniük egy két-szobás munkáslakás egyik szobájába. A másik szobában társbérlelként ugyancsak egy család lakott egy gyermekkel. A mellékhelyiségek közösek voltak és így ez a megoldás sem volt ideálisnak nevezhető.

A másik csalódás a kereset terén érte. Az első hónapban 1760 forintot keresett. Ebből az összegből 475 forint prémium volt, amibe ezt követően már csak kétszer részesült. Egyszer még kapott ezen a címen 370 forintot, majd később 150 forintot. Ez utóbbi összeget azonban már visszatartották, mert egyszer fél napig igazolatlanul távol volt. Keresete belépésétől kezdve fokozatosan csökkent. Az utolsó hónapokban már csak 800 forint volt a havi keresete. /Forrás 1956. júniusáig dolgozott a KOMLÓI bányában/, Keresete u.n. csapat-kereset volt,

/more/

ami mindig változott, mert állandóan változtatták a csapatbeosztását. A csapatban dolgozók keresetének a nagysága azonban nem csak a munkatársak munkájától, hanem a munkahelytől is függött. A kommunista pártvezetőség értette a módját, hogy a pártszempontból nem jól fekvő munkás a keresetén keresztül érezze, hogy mit jelent az ha valaki a pártnak hátat fordít.

Forrás összekülönbözik a felettesével

Source Has a Quarrel With His Superior.

1956. március elején a 3-as aknában, az éjjeli műszakban dolgozott, ahol aznap d.e. az egyik kas leszakadt, mert sürgetés következtében idomkövel megrakva leengedték mielőtt az ellenkást megterhelték volna. Az idomkövel megrakott kas lezuhan és a zsomba /az akna alja/ összetörött, az ellenkas pedig felvágódva a tornyot rongálta meg és a villanyberendezést tette tönkre. Ennek következtében éjszaka sötét volt és a munka napokig állt. LÁSZLÓ harmadvezető nem tudta nézni, hogy a munkások tétlenül ülnek és csak, hogy foglalkoztassa őket, hiábavaló, felesleges munkát akart velük végeztetni. Elrendelte, hogy a közeli hegyoldalon heverő súlyos támfákat cipeljék le az akna bejáratához.

"Mit ülnek maguk itt! A munkaidőt ki kell használni! Addig lehordják a támfákat a hegyoldalról!"

"Miért mi cipeljük le, hisz az autó szokta lehordani?" - jegyezte meg az egyik munkás.

"Hogy az Istenben, az autón új gumik vannak! Az teljesen tönkre megy, ha ezen az úton jár. Az éles köveken szétmegy a gumi!"

"Hát mi a legfőbb érték, a gumi, vagy az ember?" - szölt közbe a forrás.

"Hát akkor maga fogja lehozni!"

"Én nem megyek, mert nem ég a reflektor és még baleset történhet" - válaszolta a forrás és rámutatott az ott kifüggesztett balesetvédelmi szabályokra.

"Akkor menjenek maguk!" - mondotta LÁSZLÓ dühösen két fiatalabb munkáshoz fordulva.

A felszólított két fiatalember el is indult és a visszamaradtak rövid idő múlva kiabálásra lettek figyelmesek.

/more/

Forrás erre a kiabálás irányába szaladt és látta, hogy az egyik fiatalember a hóban fekszik és a lábát fogva tartja. Kiderült, hogy a száznegyven kilós támfá cipelése közben a sötétségben megbotlott, a fá a lábára zuhant és a sipcsontját megrepesztette. A láb nyomban erősen megdagadt. Forrás segítette a sérültet becipelni és közben az eseten felháborodva LÁSZLÓt hangosan szidta, pribéknek, hajcsárnak nevezte és társai figyelmét felhívta, hogy ilyen körülmények között nem kötelességük az elrendelt munka elvégzése.

"Hülye, aki ilyen parancsot teljesít, mint amit ez a csibész mond! Ilyen parancsokat nem kell teljesíteni!" - mondotta a baleset felett felháborodva LÁSZLÓ füle hallatára. A fára ugyanis semmi szükség nem volt. Azt nappal is le lehetett volna hozatni és tudta, hogy ez még hetek múlva is ott fog heverni a kas bejáratánál.

"Majd lesz magára gondom, maga nyugatos, csavargó, lázító gazember! Magát már régóta figyelem. Maga már régóta lázít itt a munkások körében a nyugati történeteivel. Takarodjon el és reggel nyolckor jelentkezzen a munkaügyi irodában MARSICS elvtársnál!"

Forrás így is tett. A munkaügyi irodából először a rendőrségre vitték, ahol a rendőrség emberei közül vagy hatan-nyolcan megnézték, nyilván azért, hogy megállapítsák, hogy nem tudnak-e róla még más terhelő adatot is. A rendőrségről ismét visszavitték a munkaügyi irodába és ott mintegy másfél óráig tartó vizsgálat után MARSICS a bizottság elnöke azonnali hatállyal való elbocsátását javasolta. Forrás ebbe nem nyugodott bele, egyeztető bizottsági eljárást és helyszíni vizsgálatot követelt.

"Nem csak egy ügye van magának! Magát már figyeljük régen" - - mondta MARSICS.

"Ha korábban is találtak rajtam valami kivetni valót, miért nem bocsátottak el akkor! Követelem a helyszíni vizsgálatot!"

Erélyes követelésére összehívták a vizsgálóbizottságot, melynek a szakszervezeti bizalmi, a párttitkár, JÁZMINCSEK igazgató és az ÁVH egy civilben lévő embere voltak a tagjai. A bizottság a forrással együtt lement az akna szájához, ahol az előző éjjel a történetek lejátshódtak.

/more/

"Most két ember, akár JAZMINCSEK, akár MARSICS menjenek a domboldalra és hozzanak le egy támfát!" - - mondotta forrás a helyszínen.

Az ÁVH embere erre megjegyezte, hogy itt ugylát-szik tényleg nem volt minden rendben, a forrásnak valami igaza van, menjenek vissza az irodába és tárgyaljanak újból arról, hogy mit lehetne csinálni.

Az egy órát tartó tárgyalás után MARSICS azt javasolta a forrásnak, hogy "hozzájárulással" távozzék, mert ha ezt nemteszi, innét előbb utóbb úgy is pusztulnia kell.

Forrás erre sem volt hajlandó, mert ebben az esetben a lakását is el kellett volna hagynia és nem volt hova mennie a gyermekeivel. De mert eddigi beosztásában türhetetlen helyzete lett volna, mások tanácsára áthelyeztette magát egy másik aknához és itt dolgozott egészen szőkésig.

Szökésére az szolgáltatta a közvetlen indítóókot, hogy június 3.-án lázítási ügyben idézést kapott a helybeli ügyészsegtől. Ugy értesült, hogy két évi büntetésre van kílátása. Ezt nem akarta bevárni, összepakolta a családját és Ausztriába menekült.

Forrás 1946-tól, 1949-ig nyugaton Ausztriában, illetve Franciaországban élt. Venezuelába akart kivándorolni, ahol akkori feleségének rokonai éltek. Az orvosi vizsgálat alkalmával azonban kiderült, hogy feleségének szíve annyira gyenge, hogy az ottani klimát nem bírná. Lemonítak tehát kivándorlási tervükről és mert feleségének erős honvágya volt, az akkori ammesztiaréndelet alapján hazautaztak. Otthon forrás nem csinált titkot abból, amit nyugaton tapasztalt és munkatársainak többször beszélt a franciaországi kereseti viszonyokról és a munkásság ottani helyzetéről. Ennek köszönhetette, hogy a fentiek értelmében a nyugatos multját szemére vetették és lázítással vádolták.

End,